

Integrace dětí

s jazykovými a kulturními odlišnostmi

Obsahové schéma semináře pro pedagogy

Fórum pro prožitkové vzdělávání, z.ú

Finančně podpořeno Nadací České spořitelny

2024

FORMA SEMINÁŘE PREZENČNÍ

ČASOVÁ DOTACE 180 MINUT

ANOTACE

Mnoho žáků vnímá školu jako povinnou, ne vždy úplně oblíbenou součást života. Proto, aby do školy chodili rádi, je důležitá přátelská atmosféra, založená na otevřené komunikaci, vzájemném respektu a důvěře. Budování příjemného a funkčního třídního kolektivu je dlouhodobý proces. Náš seminář Vám v tomto procesu pomůže tím, že Vás seznámí s několika efektivními sebezpoznávacími prožitkovými technikami, které mají potenciál posunout u Vašich žáků vnímání od "já" k "my" a tím posílit bezpečné prostředí ve třídě. Seminář je primárně zaměřen na integraci dětí s jazykovými a kulturními odlišnostmi. Pro jejich přijetí do stávajícího kolektivu dětí je přitom nezbytné právě to, aby v dané třídě existovalo bezpečné prostředí, kde budou umět děti efektivně komunikovat spolu navzájem i se svým učitelem a budou chápat, že vzájemná spolupráce a podpora je vždy nakonec prospěšná úplně všem. Seminář je koncipován jako výrazně interaktivní a má výraznou propojenost s pedagogickou praxí.

OČEKÁVANÝ PŘÍNOS SEMINÁŘE A JEHO CÍLE

Seminář si klade si za cíl docílit bližšího vzájemného poznání prostřednictvím prožitkových aktivit, které vedou ke stmelení kolektivu, a to s důrazem na integraci dětí s významnějšími odlišnostmi různého typu, primárně jazykovými a kulturními. Pokusíme se plně si uvědomit a také společně prožít podobenství o třídě jako o lodi, na které, pokud má plout jedním směrem, má každý jednotlivý člen posádky své podstatné místo a pro svoji práci potřebuje především bezpečné prostředí a zdravé vztahy. Seminář by Vám tedy měl přinést

- společný prožitek v nezvyklých situacích, které v každodenním provozu školy běžně nezažíváme
- vzájemné ocenění, podporu, porozumění
- hlubší sebezpoznání a propojení kolektivu

Seminář je zaměřen na rozvoj následujících dovedností a znalostí:

- sebereflexe, kreativita, spolupráce
- prožitkové vzdělávací techniky
- proces učení probíhající mimo komfortní zónu
- nový pohled na kolektiv

Obsahové schéma semináře

1. Úvodní informace

ČASOVÁ DOTACE 10 minut

POPIS AKTIVITY

Informace o činnosti Fóra pro prožitkové vzdělávání, zaměření a cílech tohoto semináře, představení lektorů, organizační pokyny, vyplnění prezenční listiny apod. **Následuje několik rychlých aktivačních technik na úvod, mimo jiné s cílem ověřit dosavadní znalosti a zkušenosti účastníků semináře v oblastech, na které je zaměřen.**

2. Poznávací a představovací aktivity

Jména a gesta

ČASOVÁ DOTACE 10 minut

POPIS AKTIVITY

- stojíme v kruhu
- každý postupně řekne svoje křestní jméno a připojí k němu nějaké gesto/pohyb
- ostatní jméno i gesto/pohyb zopakují
- můžeme někoho vyzvat, jestli chce zkusit zopakovat jména a gesta celého kruhu

Bang

ČASOVÁ DOTACE 10 minut

POPIS AKTIVITY

- stojíme v kruhu, uprostřed je jeden "střelec" (případně vodník, cowboy apod.) s rukama spojenýma s gestem držení zbraně (vodní pistolka, kolt)
- pokud vodník/cowboy na někoho namíří, ten si musí bleskově dřepnout
- oba jeho sousedi (po pravé i levé straně) se snaží co nejrychleji vyslovit jméno toho druhého
- kdo je pomalejší vypadává a sedá si zpět na své místo
- hraje se až do momentu, kdy zůstanou poslední dva - ti mají rozstřel
- stoupnou si doprostřed kruhu zády k sobě, po signálu udělají oba několik kroků vpřed
- lektor/učitel vyjmenovává např. různé druhy ovoce a když zazní zelenina, je to pro ně signál, že se mají otočit a co nejdříve na druhého "vypálit" jeho jméno
- kdo je rychlejší, vyhrává

3. Nastavení bezpečného prostředí – pravidla

ČASOVÁ DOTACE 10 minut

POPIS AKTIVITY

Varianta 1 – Škola, která neabsolvovala seminář na téma vedení třídnických hodin

Pravidla pro udržení bezpečného prostředí:

- mluví jenom jeden
- nasloucháme si
- říkáme věci nahlas (nešeptáme)
- vymezujeme se vůči zesměšňování
- právo zdržet se
- pravidlo „Vegas“

Varianta 2 – Škola, která absolvovala seminář na téma vedení třídnických hodin

- sdílení zkušeností s pravidly
- názorová přímka: “Používám pravidla, aktivně s nimi pracujeme, pomáhají mi držet bezpečný prostor” - “S pravidly nepracuji, nefungují, nevidím v tom smysl”

4. Aktivity na pojmenování témat třídy

Strom kolektivu

ČASOVÁ DOTACE 30 minut

POPIS AKTIVITY

- aktivita při které zjistíme, jak na tom vztahově třída je, na čem může pracovat, co může vylepšit, materiál pro učitele i děti samotné
- pokud už tento kolektiv aktivitu s námi absolvoval, sdílíme, kdo ji ve své třídě s dětmi dělal, jak se to dařilo, jaká rizika v tom vidíme apod.

Přestávka

ČASOVÁ DOTACE 10 minut

5. Vzpruha

Evoluce

ČASOVÁ DOTACE 5 minut

POPIS AKTIVITY

Zeptejte se žáků, jak rozumí pojmu „evoluce“, pomozte jim ho pochopit. Následující zábavná hra evoluci velmi zjednodušeně představuje.

- Žáci se pohybují po prostoru a znázorňují vždy jednu z fází evoluce, pohyb je doprovázen nějakým typickým gestem.
- Všichni začínají jako MĚŇAVKY (žáci doprovázejí svoje korzování po prostoru pohybem ruky, vlnkou)
- Když se dvě měňavky setkají, stříhnou si (kámen, nůžky, papír).
- Kdo vyhraje postupuje na vyšší stupeň, stává se z něj RYBA. Ta svůj pohyb doprovází například dýcháním zábrami.
- Nyní se v prostoru pohybují měňavky i ryby, ale setkat se mohou jen druhy ve stejné fázi evoluce.
- Když se potkají dvě RYBY, stříhnou si a ta, která vyhraje, opět postupuje na vyšší stupeň a stává se z ní OPICE (opice se poznají tak, že se drbou na bradě a na hlavě)
- V prostoru nyní mohou být měňavky, ryby a opice. Setkat se však mohou jen stejné druhy.
- Když se potkají dvě opice, stříhnou si a kdo vyhraje, opět postupuje v evoluci a stává se z něj ČLOVĚK, který usedne elegantně na židli se zamyšleným gestem.
- Hra končí, když alespoň většina dosáhne stádium člověka.
- Vše se odehrává beze slov a zvuků.

Hodnoty

ČASOVÁ DOTACE 10 minut

POPIS AKTIVITY

- rozdělíme do dvojic
- pojmenujeme témata a hodnoty, která ve třídě chceme, fungují, prospívají kolektivu
- co naopak brání pohodové atmosféře, co jí nabourává, co se nedaří
- sdílíme do skupiny, lektor zapisuje na tabuli/flipchart

Živé obrazy „Třída snů“

ČASOVÁ DOTACE 30 minut

POPIS AKTIVITY

- Jak to vypadá o přestávce ve třídě snů?
- Jak to vypadá o přestávce v nejhorší třídě na světě?

6. Aktivita na spolupráci

ČASOVÁ DOTACE 30 minut

Provazová lávka

ČASOVÁ DOTACE 15 minut

POPIS AKTIVITY

Varianta na zemi (lano), spolu s dětmi vyrovnejte židle (dle počtu žáků) do kruhu tak, aby se vzájemně dotýkaly.

- Každý žák se (lépe bez bot) postaví na jednu ze židlí.
- Vyberte si zadání z následujících možností a třídě zadejte instrukce. Úkolem je seřadit se bez předešlé domluvy podle: výšky (od nejvyššího k nejmenšímu) – abecedy začátečních písmen křestních jmen (od A do Z) – data narození (od nejstaršího k nejmladšímu) atd. tak, aby nikdo nepromluvil a nesestoupil/nepadl ze židlí.
- Po dokončení techniky přejděte k reflexi.

Abeceda

ČASOVÁ DOTACE 15 minut

POPIS AKTIVITY

- skupinky po pěti, každá má za úkol najít předměty, které začínají na písmena abecedy.
- když má některá skupina předměty od každého písmene, aktivita končí

Otázky k reflexi:

- Kdo našel nejzajímavější předmět?
- Které písmeno vám způsobilo největší starost?
- Zvolila vaše skupina nějakou strategii?
- Jestli ano, jakou?
- Kdo z vaší skupiny našel nejvíce předmětů?

7. Aktivita na vzájemné ocenění

ČASOVÁ DOTACE 20 minut

- oceňování může být náročné pro třídy, kde není nastavené bezpečné prostředí
- trénink pomocí "malých" ocenění na závěr různých aktivit - př.: Koho byste dneska ocenili a za co?"

Předávání dárků

- Každý žák napíše na kousek papíru své jméno. Pokud je ve třídě více žáků stejného jména, domluvte se na rozlišení.
- Papír všichni přeloží a vhodí do předem připravené krabičky.
- Krabičkou zatřeste, aby se papíry promíchaly. Každý žák si postupně vylosuje jeden papír. Pokud si někdo vylosuje své jméno, vrátí papírek zpět do krabičky a vylosuje si jiný.
- Nechte žákům chvíli na přemýšlení o tom, jaký dárek by pro vylosovaného žáka vybrali.
- Postupně každý přečte jméno spolužáka a představí svůj dárek. Dárek je imaginární, takže nemá žádná omezení (finanční, reálná, vtipná atd.). Musí ale splňovat podmínku, že by si obdarovaný žák přál takový dárek obdržet, dárek nesmí nikoho urážet nebo ponižovat (toto pravidlo platí i pro následnou diskuzi).
- Obdarovaný žák poté potvrdí, zda je s dárkem spokojený, a poděkuje.
- Postupně obdrží dárek všichni žáci. Až se vystřídají, techniku reflektujte.

Otázky k reflexi:

- Komu se někdo ze žáků do dárku opravdu „strefil“?
- Komu naopak „nestrefil“?
- Kdo měl problém dárek pro spolužáka vymyslet?
- V čem to bylo obtížné?
- Koho napadaly dárky i pro další spolužáky? Uveďte příklad.

8. Závěr

ČASOVÁ DOTACE 5 minut

POPIS AKTIVITY

Shrnutí semináře, krátká společná reflexe, např. technika „palce“